

РЕШЕНИЕ

№ 92

гр. София, 13.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 11-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тридесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Бистра Николова

Членове: Тодор Тодоров
Милен Василев

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Милен Василев Въззивно търговско дело № 20221001001033 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба от 18.10.2022 г. на ищеца Я. Г. Я. против решението от 19.09.2022 г. по търг. дело № 1943/2021 г. на Софийския градски съд, с което са отхвърлени предявените срещу ответника фондация „Антикорупционен фонд“:

- частичен иск по чл. 95, ал. 1 ЗАПСП за заплащане на сумата 5 000 лв., представляваща част от общо вземане в размер на 10 000 лв., представляващо обезщетение за претърпени от ищеца имуществени вреди в качеството му на артист-изпълнител, чиито кадри, снимки, звуко- и видеозаписи с неговия образ и глас са използвани във филм със заглавие „История на В. Д. и специализираното правосъдие“, чийто продуцент е ответната фондация, като това ползване е станало без знанието и съгласието на ищеца като артист-изпълнител, което е довело до претърпяването на имуществени вреди за него, изразяващи се в търпени загуби от неполучаване на възнаграждение за участието му във филма;
- иск по чл. 95б, ал. 1, т. 2 ЗАПСП за преустановяване от ответника на всички форми на използване на филм със заглавие „История на В. Д. и специализираното правосъдие“;
- частичен иск по чл. 49, във връзка с чл. 52 ЗЗД за заплащане на сумата в размер от 5000 лв., заявена като част от общо вземане в размер на 10 000 лв., представляващо обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди от това, че ответната фондация, като възложител на работа по създаване и разпространение на филм със заглавие „История на В. Д. и специализираното правосъдие“ му е причинила неимуществени вреди от излагането на показ на личния му живот, в това число злепоставянето му пред близки и познати, което е

породило в него негативни емоции на гняв и възмущение, както и стрес водещ до безпокойство, притеснение и неконтролируеми нервни изблици, нежелание за публични изяви, в т.ч. влошаване на комуникацията му с кръга от близките му хора, както и с професионалното му обкръжение;

- ответникът е осъден да заплати на ищеца съдебни разноски в размер на 1 245 лв.

В жалбата се твърди, че неправилно СГС е отхвърлил иска по чл. 95, ал. 1 ЗАПСП и неправилно е приел, че ищецът нямал качеството на артист-изпълнител в процесния филм. Твърди се, че той бил главен персонаж в този филм, без който той нямало да съществува. Сочи се, че немотивирано съдът е приел, че ответникът като продуцент на филма е следвало да получи разрешение от ищеца да използва образа и гласа му, респ. да му се заплати възнаграждение. Функцията на ищеца във филма се приравнявала на артист-изпълнител и той играел главна роля в него, макар и да не го съзнавал в конкретния момент, а от тайно направените записи бил създаден главния персонаж. Твърди се, че тъй като в ЗАПСП липсвала легална дефиниция на „артист-изпълнител“, то изведените от съда характеристики били лично мнения на съдията и неоправдано тълкуването било твърде стеснително. Поддържа се, че неаргументираното отричане на правата на ищеца по ЗАПСП отваряло широко вратата към злоупотреба с комерсиална или друга цел чрез използване в художествени /или дори порнографски/ произведения на образа и гласа на популярни личности без тяхно знание и разрешение и въпреки противопоставянето им с формален аргумент, че не са артисти-изпълнители със сключен договор. Твърди се и, че неправилно е отхвърлен деликтният иск по чл. 49 ЗЗД, основан на нарушение на правото на личен живот и забраната за следене, филмиране и записване на лицата без тяхно знание и разрешение. Сочи се, че ищецът без негово знание и съгласие е бил следен и записван с технически средства, чието притежание и използване е престъпление по чл. 329а НК, като записите са били включени в съдържанието на процесния филм и изпълвали почти изцяло времетраенето на неговите части 2 и 3, който филм е разпространен публично въпреки изричното противопоставяне на ищеца. Твърди се, че ответникът е възложител на създаването на филма, чийто автор е получил възнаграждение за работата си. Сочи се, че съдът не е анализирал дали са налице предпоставките за дерогацията по чл. 25з, ал. 1 ЗЗЛД, като не е преценен балансът между конкуриращите са права на личен живот и на разпространение на информация по обществено значими теми. Сочи се, че целият филм бил фокусиран върху защитата на обвиняемия В. Д. чрез спекулации за корупционни интереси и действия на магистрати на тогавашните Специализиран наказателен съд и Специализирана прокуратура, който личен интерес изключвал обществения. Твърди се, че първоинстанционният съд е игнорирал обстоятелството, че реално по този казус нямало никакви данни за корупция от магистрати, че темата била възбудена от свидетелката Б., за която предвид публичната ѝ известност не било трудно да предизвика медийно внимание по която и да било тема, особено с жълта окраска. По делото било установено, че именно тя потърсила ответната фондация и е разказала своя прочит на историята, докато съжителят ѝ е бил задържан под стража по повдигнато обвинение за тежко престъпление. Твърди се, че ищецът при процесните разговори бил заблуждавал свидетелката Б. за споменатите високопоставени чиновници и магистрати с цел да се сближи с нея и да пласира говеждо месо от семейната си ферма във веригата ресторанти на В. Д., което се потвърждавало от показанията на свидетеля П.. Твърди се, че авторът на филма и продуцента предварително са знаели, че съдържащата се информация в записаните разговори с ищеца най-вероятно изобщо не е вярна и че той не е провеждал никакви разговори с председателя на КПКОНПИ и с магистрати от специализираните съдилища. Авторът на филма не бил извършил

и никаква проверка на информацията, изнесена в тайните записи, а при разговор с ищеца последният отказал да потвърди информацията. Поради това и авторът и продуцента били действали недобросъвестно.

Предвид изложеното жалбоподателят моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да отхвърли предявения иск, както и да му присъди направените разноски по делото.

Въззиваемата фондация „Антикорупционен фонд“ – ответник по исковете – в писмения отговор на процесуалния му представител, оспорва жалбата. Претендира разноски.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима. Разгледана по същество е **неоснователна**.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Същото е и правилно, като въззивният състав споделя мотивите на обжалваното решение, поради което и на осн. чл. 272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи повтарят същите аргументи, които вече са били изтъкнати в първата инстанция, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се добави и следното:

1. Между страните не се спори, а това следва и от събраните доказателства, че: **1)** ответната фондация е регистрирана на 10.07.2018 г. по реда на ЗЮЛНЦ в обществена полза, като според чл. 6 от публикувания по партидата ѝ учредителен акт измежду основните ѝ цели са: изграждане на ефективен граждански модел чрез секторна антикорупционна стратегия на превенция, идентификация и противодействие на корупцията и злоупотребата с власт в Република България; ангажиране на средствата на визуалното и други изкуства, репортажната и документална фотография, обществения дебат и други съчетания от жанрове и форми за постигането на целите; подпомагане на създаването и приемането на нормативна уредба, касаещи ефективната дейност на съдебната система и антикорупцията; съдействие на държавни и местни органи при въвеждането на нови методи и средства за усъвършенстване на борбата с корупцията, както и внедряване на антикорупционна система; **2)** за постигане на тези цели в чл. 7 от учредителния акт са предвидени редица дейности на фондацията, измежду които и публикуване и разпространяване на материали в областта на дейността си, вкл. издателска и разпространителска дейност, а също и предоставяне на консултации, извършване на изследвания и анализи; **3)** през м. 09.2020 г. свидетелката И. Б. се свързала с фондацията и по-специално с Н. С. /журналист и един от учредителите/ с цел помощ и съдействие във връзка със случай, който според нея бил корупционен и свързан с дейността на органите на специализираното наказателно правораздаване, като касал ареста и привличането като обвиняем на бизнесмена В. Д., с когото тя живеела на семейни начала; **4)** същият чрез свои дружества притежавал ресторанти, като според свидетелката от 2-3 години бил рекетиран със заплахи, че ако не си плати, ще бъде измислено обвинение и вкаран в ареста; **5)** според свидетелката след ареста с тях започнали да се свързват редица „помагачи“, които предлагали помощ срещу плащане, но Д. и свидетелката не искали да плащат и да „влизат в схеми“, а смятали,

че подобни корупционни практики следвало да се разкриват; **6)** поради това свидетелката се свързала с ответната фондация, за която разбрала от техния разпространен филм „Осемте джуджета“, съдържащ журналистическо разследване относно казус, свързан със специализираното наказателно правораздаване; **7)** от фондацията посъветвали да се осигурят доказателства за подобни корупционни практики, като за съдействие предоставили технически устройства с цел аудио-видео записване на разговори от срещи, проведени с различни лица, разкриващи злоупотреби в съдебната система; **8)** свидетелката Б. била подпомагана от свидетелката Р. Т., която била счетоводител на фирмите на Д., като с последната се свързал неин познат, който заявил, че е приятел с ищеца Я. Я., а той можел да помогне в ситуацията; **9)** първата среща на свидетелката Т. с ищеца Я. и същия познат била на паркинга на ресторант „Лебед“ в кв. „Панчарево“ в гр. София, а след това имало и други срещи, на които свидетелката тайно записала разговорите с помощта на предоставеното от ответната фондация техническо средство, без знанието на ищеца; **10)** записите били предоставени на фондацията, като впоследствие свидетелката Б. и лица от фондацията /Н. С., А. Я./ провели разговори с ищеца, като го уведомили за записите и го поканили да даде интервю, което да бъде включено в подготвян от фондацията филм, заедно с част от записите; **11)** ищецът отказал подобно съдействие, а с писмо с вх. № 316/4.06.2021 г. /л. 19 от делото на СГС/ уведомил фондацията, че забранява използването на записите с неговия образ и глас; **12)** впоследствие свидетелят Н. С. създал по възлагане на фондацията филм със заглавие „Списък за бърз контрол: Историята на В. Д. и специализираното правосъдие“, съдържащ журналистическо разследване по казуса, в който са включени част от тайните записи на ищеца, съдържащи негови разкази за това от къде е тръгнала атаката срещу Д., как в това са замесени различни длъжностни лица от изпълнителната и съдебната власт и политически фигури, както и за негови контакти с част от тях; **13)** филмът е излъчен в три части, публикувани на Интернет страницата на фондацията, както следва – на 13.06.2021 г. е публикувана първа част със заглавие „Говорим си с Господ“, на 18.06.2021 г. е публикувана втора част със заглавие „Частично законно“, а на 25.06.2021 г. е публикувана трета част със заглавие „Когато по стандартния начин не става“; **14)** във втората част са включени записи с гласа на ищеца, а в третата част – записи с гласа и образа му; **15)** впоследствие отделните части са препубликувани и в други Интернет сайтове, като предизвикват обществен дебат и публикации в други електронни медии; **16)** фондацията не е изисквала и получавала възнаграждения за разпространяването и излъчването на филма.

При горните факти ищецът претендира, че: **1)** са нарушени правата му на артист-изпълнител в посочения филм, тъй като неговото изпълнение е било включено във филма без негово знание и съгласие, вследствие на което са му причинени имуществени вреди – неполучено възнаграждение за участие във филма; и **2)** че спрямо него е извършено непозволено увреждане, изразяващо се в записването му без знанието и съгласието му, включването на записите във филма и публичното разпространение на същия, което нарушило правото му на личен живот, а увреждането било извършено от лица, спрямо които ответникът има качеството „възложител“ по смисъла на чл. 49 ЗЗД.

2. За да се прецени основателността на първата претенция следва да се анализира съдържанието на процесния филм и участието на ищеца в него.

Несъмнено филмът не е игрален – не представлява игрална постановка на друго литературно, музикално или художествено произведение. В жанрово отношение се касае за документален филм – такъв, който е базиран главно на документални факти, личности, събития, които съществуват

самостоятелно и се използват без предварителна обработка или промени от страна на автора, а заснетият материал се подлага на техническа обработка и творческа организация подбор, монтаж и допълнително озвучаване. Документалното кино съществува в различни разновидности – документално, документалноигрално, научно, научнопопулярно, образователно кино, филми за разследвания на събития от съвременното и т.н. Независимо от жанра филмите и другите аудио-визуални произведения са обекти на авторскоправна закрила /чл. 3, ал. 1, т. 4 ЗАПСП/, като авторското право върху такъв обект принадлежи на режисьора, сценариста и оператора, а при анимационни филми и на художник-постановчика /чл. 62, ал. 1 ЗАПСП/. Същевременно, законът предвижда, че ако във филма са включени и други самостоятелни произведения, то техните автори запазват правата си върху тях – като напр. авторите на музиката, на диалога, на вече съществуващата литературна творба, по която е създадено аудио-визуалното произведение, на сценографията, на костюмите и др. /чл. 62, ал. 2 ЗАПСП/.

Спрямо такъв обект на авторско право могат да съществуват и сродни права – на продуцента на първоначалния запис и на артист-изпълнител. Според чл. 62, ал. 3 ЗАПСП продуцент е физическото или юридическото лице, което организира създаването на произведението и осигурява финансирането му, като същият има изключителните права за използването на произведението, конкретизирани в чл. 90а ЗАПСП. Ако в съдържанието на филма е включено изпълнение на артист-изпълнител, то последният има признато от закона сродно право върху това изпълнение. Противно на доводите в жалбата понятието „артист-изпълнител“ е легално дефинирано в българското и международното право. Така според чл. 74 ЗАПСП *„артист-изпълнител е лицето, което представя, пее, свири, танцува, рецитира, играе, режисира, дирижира, коментира, озвучава роли или изпълнява по друг начин произведение, цирков или вариететен номер, номер с кукли или фолклорна творба“*. Съществува и по-тясна дефиниция в Международната конвенция за закрила на артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации от 1961 г. (ДВ, бр. 111/22.12.1995 г.), по която България е страна, като според чл. 3, буква „а“ *„артисти-изпълнители“ са артисти, певци, музиканти, танцьори и други лица, които представят, пеят, изнасят, декламират, играят или изпълняват по друг начин литературни или художествени произведения. Конвенцията обаче допуска отделните договарящи държави във вътрешното си законодателство да разширят закрилата и по отношение на артисти, които не изпълняват литературни и художествени произведения /чл. 9/, което очевидно е сторено в чл. 74 ЗАПСП. Така че легална дефиниция на „артист-изпълнител“ съществува, но както точно е отбелязал СГС не съществува такава за „изпълнение на произведение“.* Това понятие е косвено дефинирано от различните начини на изразяването му, изброени в чл. 74 ЗАПСП, като вид активност на изпълнителя, чрез която той интерпретира произведението в посочените обективни форми. Тази активност следва да е съзнателна – изпълнителят съзнателно да интерпретира съответното произведение. Същевременно, не всяко произведение, дори и да е обект на авторско право, е годен обект на изпълнение. Могат да се изпълняват музикални, сценични, филмови и аудиовизуални произведения и част от литературните такива. Не подлежат на изпълнение по смисъла на чл. 74 ЗАПСП произведенията на науката, компютърни програми, произведения на изобразителното изкуство, архитектурата, арх. планове, кадастрални карти и т.н.

Макар участието на артисти-изпълнители да е по-характерно за игралните аудио-визуални произведения /игрални филми, музикални и рекламни клипове и др./, то е възможно и в документалното кино. Така ако документален филм има водещ или се озвучава с гласа на разказвач зад кадър или съдържа актьорско пресъздаване на действителни събития въз основа на някакъв

сценарий, то няма съмнение, че тези лица имат правата на артисти-изпълнители за тези изпълнения. В много случаи обаче документалните филми съдържат снимки или кадри от заснети действителни събития, случили се в миналото, или интервюта, коментари на действителни личности по определени теми. В тези случаи макар заснетия видеоматериал да представлява аудио-визуално произведение по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 4 ЗАПСП с автор лицето, което го е заснело, то самият обект на заснемане няма качеството на произведение, а още по-малко – такова, подлежащо на изпълнение /интерпретиране/ по смисъла на чл. 74 ЗАПСП. Това е така, защото действително случилото се събитие не представлява произведение, поради което и не може да бъде интерпретирано от участниците в него. Значението на това събитие е същото, както ако бе излъчено пряко или като репортаж в новинарски или актуални телевизионни предавания. Участниците в събитието, които създават същото, не са артисти-изпълнители. Да се приеме обратното би било абсурдно – напр. за излъчени кадри от Народното събрание, от други държавни или общински институции заснетите политици и държавници да се считат за артисти-изпълнители, които да имат право на изпълнителско възнаграждение /макар много от нашите сънародници да оприличават случващото се в Народното събрание като „цирк“, то в авторскоправен смисъл няма такъв характер/. Не изпълняват произведения и не са артисти-изпълнители и участниците в заснети спортни мероприятия, репортажи, интервюта, новини и др. Същото се отнася и за заснети кадри от охранителни камери, от камери поставени в търговски обекти, банки и на най-различни места – противното би означавало за излъчените по телевизията кадри на заснети от охранителна камера крадци, последните да имат право на изпълнителско възнаграждение по ЗАПСП, което трудно може да се приеме. Сходен е и настоящият случай.

Несъмнено процесният филм е документален от сферата на разследващата журналистика за актуални събития и като такъв е обект на авторско право за неговия автор Н. С., както и на сродно продуцентско право на ответната фондация. Заснетите аудио- и видеозаписи на разговори на ищеца със свидетелката Р. Т., фрагменти от които са включени във втората и третата части от филма, принципно нямат характера на „произведение“ по смисъла на чл. 3 ЗАПСП, а представляват заснемане на действително случило се събитие, което не пресъздава /интерпретира, изпълнява/ друго произведение. Без значение за този извод е начинът на заснемане на разговорите – със или без знанието и съгласието на ищеца, нито какво е общественото му значение, а е важно, че той се явява участник в събитието, който чрез поведението си го създава. Извън неговото собствено поведение не съществува друго „произведение“, което той да интерпретира /изпълнява/, за да има качеството артист-изпълнител. При това самата обстановка на събитието изключва то да има характер на произведение. Самият ищец изтъква, че се касае за проведени обикновени разговори в житейска обстановка с личен характер /поради това е предявил и деликтен иск за нарушение на правото му на личен живот/, което априори изключва възможността тези разговори да се разглеждат като произведения, а очевидно не могат да се причислят и към циркови или вариететни номера, номера с кукли или фолклорни творби. Ирелевантно е и дали в тези разговори ищецът е споделял истини или неистини /както твърди/, което няма никакво отношение към годността на обекта за изпълнение по смисъла на чл. 74 ЗАПСП. Друг е въпросът за моралната страна на въпроса – да се претендира изпълнителско възнаграждение за това, че някой е въвел в заблуждение събеседника си и то само, за да реализира някаква стопанска изгода, не би могло да се приеме за морално допустимо дори и на нашите географски ширини.

Ето защо ищецът няма качеството „артист-изпълнител“ по смисъла на чл. 74 ЗАПСП във фрагментите от записаните разговори, включени в съдържанието на процесния филм. Поради това

той не притежава правата по чл. 75 и чл. 76 ЗАПСП спрямо процесния филм, а следователно липсата на негово съгласие за включването на тези записи в съдържанието на филма не представлява нарушение на такива права.

При това положение предявените иск за обезщетение по чл. 95, ал. 1 ЗАПСП и иск по чл. 95б, ал. 1, т. 2 ЗАПСП се явяват неоснователни.

3. Деликтният иск по чл. 49 ЗЗД се основава на твърденията /стр. 5 – 6 от исковата молба/, че: **1)** спрямо ищеца са били извършени противоправни деяния в нарушение на правото му на личен живот – тайно проследяване, наблюдение и записване без негово съгласие, включването на записите в процесния филм и публичното му разпространение без съгласието на ищеца, **и 2)** извършването на тези деяния от лица, действащи по възлагане на ответната фондация.

Първоинстанционният съд правилно е очертал елементите на фактическия състав на деликтното вземане по чл. 49 ЗЗД, разяснени и в задължителната тълкувателна практика – ППВС № 9/1966 г., ППВС № 7/1958 г., ППВС № 7/1959 г., ППВС № 17/1963 г. Частично неправилно обаче е приложил тези постановки спрямо фактите в настоящия казус. По-конкретно това касае наличието на елемента „възлагане“ спрямо част от деянията на непосредствените извършители.

На първо място, по делото не се установява спрямо ищеца да е извършвано тайно проследяване или наблюдение. Доказано е извършването на тайно /без негово знание и съгласие/ аудио- и видеозаписване на негови разговори със свидетелката Р. Т., извършено от последната, предоставянето на записите на ответната фондация от същата свидетелка и от свидетелката И. Б., включването на фрагменти от тези записи в съдържанието на процесния филм с автор свидетеля Н. С. и публичното разпространение на същия. Противно обаче на приетото от СГС по делото нито се доказва, нито е обявявано за безспорно обстоятелството, че самото записване е осъществено по възлагане от ответната фондация. В съдебното заседание на 18.03.2022 г. по искане на ищеца е било обявено за безспорно, че *„записите са били направени и предоставени на ответника от И. Б. и Р. Т.“*, но не и че това е станало по възлагане на ответника.

За въззивния съд тази констатация в обжалваното решение е напълно необоснована – не е била призната от ответника, не се подкрепя от събраните доказателства, а дори и се опровергава от същите. Релевантно за ангажиране на отговорността на възложителя по чл. 49 ЗЗД е той да е **„възложил на друго лице някаква работа“** и последното да е причинило вреди другиму чрез действия, които съставляват извършване на възложената работа, или чрез бездействия за изпълнение на задължения, които произтичат от закона, техническите и други правила или от характера на работата */вреди при изпълнение на работата/* или чрез действия, които не съставляват изпълнение на самата работа, но са пряко свързани с него */вреди по повод изпълнението на възложената работа/*. Възлагането на „някаква работа“ предполага наличието на договорно правоотношение, по силата на което едно лице натоварва друго лице да извърши нещо, а последното приема това – независимо дали възмездно или безвъзмездно. Подобно правоотношение може да е трудово, служебно, по граждански или търговски договор /за изработка, управление, поръчка и др./. Същественото е, че в рамките на това правоотношение изпълнителят поема задължение да изпълни работата, която възложителят му е възложил. Липсвали подобно възлагателно правоотношение, то и няма „възлагане“, нито „възложител“, който да отговаря по реда на чл. 49 ЗЗД.

В настоящия казус горното означава, че е необходимо самото тайно записване на ищеца да е поръчано /възложено/ от ответната фондация на свидетелката Т. и тя да е поела задължение да го

извърши /при изпълнение на работата/ или пък – възлагането да е за друга работа, но извършените тайни записи да са пряко свързани с нея /по повод изпълнението на работата/. По делото нито има подобни твърдения, нито се установява от доказателствата. Както бе посочено по-горе, не ответната фондация е инициирала контактите със свидетелките Б. и Т., а те са потърсили фондацията за съвет и съдействие във връзка с твърдени корупционни практики относно образуваното наказателно производство спрямо бизнесмена В. Д.. В рамките на тези контакти от фондацията посъветвали да се осигурят доказателства за подобни корупционни практики, като за съдействие предоставили на свидетелките технически устройства с цел аудио-видео записване на разговори от срещи, проведени с различни лица, предлагащи нерегламентирани посреднически услуги за разрешаване на случая /без да се сочат конкретните лица/. Тази фактология не сочи на „възлагане на работа“ от фондацията на свидетелките, нито за поето от тях задължение към фондацията непременно да направят подобни тайни записи. Касае се за предоставена от фондацията интелектуална и техническа помощ, но не и за учредяване на договорно правоотношение по възлагане на определена работа, по силата на което свидетелките да са били правно задължени към фондацията за извършване на записите. Записите са били извършени от свидетелката Т. не защото тя е изпълнявала задължение за това към фондацията, нито по повод друга възложена от фондацията работа, а защото свидетелката сама е решила да ги направи, като е считала това за правилно с оглед преследваната от нея цел. Същото важи и за действията на свидетелката Б. – тя е предоставила доброволно записите на ответната фондация не в изпълнение на поето от нея договорно задължение към фондацията, а защото е считала, че по този начин способства за разкриване на корупционни практики в съдебната система. Елементарният тест за наличието или липсата на възлагане е дали, ако свидетелките не бяха направили записите и не бяха предоставили същите на фондацията, те биха били в нарушение на договорно задължения към нея. Очевидно отговорът е отрицателен, тъй като подобно договорно задължение свидетелките никога не са поемали към фондацията, а при липсата на подобно поето задължение не може да се касае за възлагане по смисъла на чл. 49 ЗЗД.

Действително, самите технически средства, с които са осъществени записите, са били предоставени на свидетелката Т. от лица, работещи за ответната фондация. Следва да се посочи обаче, че това обстоятелство не е изтъкнато в исковата молба и не е част от фактическото основание на исковата претенция, поради което въобще не е следвало да се обсъжда от първоинстанционния съд, тъй като е извън очертания от ищеца предмет на иска. Същевременно, само по себе си предоставянето на въпросните технически средства не сочи на правоотношение по възлагане на определена работа, а сочи на сключване на неформален договор за заем за послужване на вещи по смисъла на чл. 243 ЗЗД, доколкото не се твърди предоставеното временно ползване да е било възмездно /в който случай би бил налице наем/. От друга страна, дори и техническите средства да бяха предоставени в рамките на възлагателно правоотношение, то това само по себе си нямаше да е достатъчно за обосноваване на отговорността по чл. 49 ЗЗД. Както е разяснено в т. 3 от ППВС № 9/1966 г. *„поверяването на причинителя на вредите на вещите, оръдията, оръжията и пр. за извършване на възложената работа само по себе си не е основание за възникване отговорност по чл. 49 ЗЗД, ако с такива вещи бъде причинена вреда другиму, а е необходимо увреждането с тях да е причинено при или по повод изпълнението на възложената работа“*. Що се отнася до това, че самото предоставяне на тези техническа средства от лица, работещи за ответната фондация, може да е било в рамките на изпълнението от тях на възложена от фондацията работа, то това също е извън основанието на предявения иск, а същевременно – би било от

значение, ако тези лица са съизвършители на записите, което не е така. Самото предоставяне на тези технически средства пък не е било неправомерно, тъй като липсва законова забрана за това.

Следователно, за самото извършване на записите ответната фондация не може да носи отговорност по реда на чл. 49 ЗЗД, тъй като тези записи не са извършени при или по повод възложена работа от фондацията на извършителя на записите, нито в рамките на подобно възлагателно правоотношение. По тази причина ирелевантно се явява дали самите записи са били правомерно осъществени или в нарушение на забраната по чл. 32, ал. 2 от Конституцията. Това би било от значение, ако предмет на делото бе деликтен иск срещу прекия извършител, какъвто не е предявен.

Последващото включване на фрагменти от тези записи в съдържанието на процесния филм с автор свидетеля Н. С. и публичното разпространение на филма безспорно са извършени по възлагане от ответната фондация, която е и продуцент на филма. За тези действия отговорността на фондацията по чл. 49 ЗЗД може да бъде ангажирана, ако е налице извършен деликт по чл. 45 ЗЗД от съответните физически лица – изпълнители на възложената работа. Такъв не се установява, тъй като липсва елемента „*противоправност*“ на деянието спрямо ищеца. Реализираният от свидетеля С. документален филм от сферата на разследващата журналистика е в рамките на конституционната свобода на средствата за масова информация /чл. 40, ал. 1 КРБ/, на свободното изразяване на мнение /чл. 39, ал. 1 КРБ/ и в рамките на правото да се търси, получава и разпространява информация /чл. 41, ал. 1 КРБ/. Независимо как е получена дадена информация право на медиите, журналистите, а и на всеки гражданин, е да я разпространява както намери за добре. Това не изключва отговорността на дееца, който незаконно я е придобил, но останалите лица, до които тя е достигнала, нямат задължение да не я разпространяват, а напротив – имат конституционно право на това. Отделен е въпросът за отговорността при невярна информация, който е извън предмета на настоящото дело, тъй като самата информация не касае ищеца, а трети лица.

Действително, посочените информационни права могат да се упражняват в рамките на предвидените конституционни ограничения, едно от които е да не се използват за накърняване правата и доброто име на друго /чл. 39, ал. 2, чл. 41, ал. 1, изр. 2 КРБ/. Самият ищец обаче не твърди подобно нарушение **на негови права** да е извършено чрез процесния филм, доколкото съдържанието на включените фрагменти от записи с неговия глас и образ не накърнява неговото /на ищеца/ добро име, а дали накърнява доброто име на други лица е без значение за настоящия деликтен иск.

Всъщност ищецът твърди, че с включването на тези фрагменти от записите в съдържанието на процесния филм е било накърнено правото му на личен живот, защитено от чл. 32 КРБ и чл. 8 КЗПЧОС, тъй като били разпространени проведени частни разговори със свидетелката И. Б. по чувствителни лични теми – провежданото наказателно производство срещу нейния приятел, с когото живее на семейни начала. Въззивният съд не намира подобно нарушение в съдържанието на процесния филм.

На първо място, противно на твърденията на ищеца записите не са от разговори със свидетелката Б., а със свидетелката Т. – както се установи от събраните доказателства. Действително, ищецът и свидетелката Б. също са провеждали разговори, но това е станало след въпросните записи, т.е. тези разговори не са част от филма. По-същественото обаче е друго.

На второ място, традиционното разбиране за неприкосновеност на личния живот разглежда това

право като такова на определена сфера на автономност на индивида преди всичко в отношенията с публичната власт /арг. от ал. 2 на чл. 8 КЗПЧОС/. В случая не само поради липсата на подобни отношения с публичната власт, но и поради самото съдържание на включените във филма части от записани разговори на ищеца не може и да става въпрос за намеса в личния живот на ищеца. От една страна, записаните изказвания на самия ищец не са от строго личен, битово-житейски или дори интимен характер, а съдържат информация за служебната дейност на длъжностни лица от съдебната и изпълнителната власт /КПКОНПИ/. Дали тази информация е вярна е отделен въпрос и няма връзка с личния живот на ищеца. От друга страна, авторът на тази информация /ищецът/ е публична личност – действащ политик, общински съветник в община Сандански, председател на политическа партия, бивш народен представител, човек с много контакти в сферата на публичната власт. Спрямо публичните личности защитата на личния живот е по-ограничена, доколкото животът на същите е на показ и под засилено обществено внимание. Обществено оправдано е действията и изказванията на публична личност да са във фокуса на общественото внимание и за тях защитата на личния живот да не се прилага в степента за непублични личности. Ето защо липсва нарушение на правото на личен живот на ищеца.

На трето място, извън основанието на предявения деликтен иск първоинстанционният съд е обсъждал дали е нарушено правото на защита на личните данни на ищеца – относно използването на неговия глас и образ в процесния филм. Подобно нарушение във връзка с този иск ищецът не е изтъкнал в исковата молба /стр. 5 – 7/, а е посочил единствено, че е нарушено правото му на личен живот поради разпространените частни разговори по чувствителни лични теми. Използването на гласа и образа на ищеца е част от основанието на предходните искове – за нарушения на права на артист-изпълнител по ЗАПСП /както изрично е посочено и във въззивната жалба/. Ето защо обсъждането на този въпрос е извън предмета на иска по чл. 49 ЗЗД. Независимо от това следва да се посочи, че подобно нарушение няма, като в тази част въззивният съд изцяло споделя доводите на първоинстанционния съд. Използването на тези лични данни /гласа и образа на ищеца/ е в рамките на допустимото за журналистически цели съгласно чл. 25з, ал. 1 ЗЗЛД, отчитайки значимостта на темата, по която е проведено журналистическото разследване, както и съдържанието на записаните изказвания на ищеца.

На четвърто място, извън основанието на деликтния иск, а и изцяло неотнорми към предпоставките на чл. 49 ЗЗД, са допълнително изтъкнатите в жалбата обстоятелства – че при записите са били използвани забранени от българското законодателство технически средства, с което било извършено престъпление по чл. 339а НК.

Същевременно, обстоятелството дали изнесената във филма информация, вкл. в изказванията на ищеца, е вярна или невярна не касае неговата личност и неговите права, а ищецът не е легитимиран да брани правата на трети лица, както несъвсем удачно се опитва да го прави в настоящия процес. Ако тези трети лица са се почувствали засегнати по някакъв начин, то същите следва сами да потърсят защита на своите права.

Ето защо и деликтният иск по чл. 49 ЗЗД се явява неоснователен.

Поради съвпадането на крайните изводи на въззивния съд с тези на първоинстанционния съд по отношение на предявения иск въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение като неоснователна, а обжалваното с нея решение – потвърдено.

При този изход на спора право на присъждане на разноски за въззивното производство има ответника. Същият е доказал такива в размер на 1 245 лв. – за заплатеното адвокатско

възнаграждение за въззивната инстанция по договор за правна помощ от 27.01.2023 г. и преводно нареждане от 30.01.2023 г.

Настоящото въззивно решение подлежи на касационно обжалване само по неоценяемия иск по чл. 95б, ал. 1, т. 2 ЗАПСП. В частта по паричните искове решението не подлежи на касационно обжалване, доколкото цената на всеки от тези искове не надхвърля 5 000 лв., а делото е гражданско по предмет – чл. 280, ал. 3, т. 2 ГПК.

Така мотивиран Софийският апелативен съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 19.09.2022 г. по търг. дело № 1943/2021 г. на Софийския градски съд.

ОСЪЖДА Я. Г. Я. с ЕГН – ***** с адрес – гр. ***, ул. „****“ № ***, да заплати на фондация „Антикорупционен фонд“ с ЕИК – 177101397, със седалище и адрес на управление – гр. София, ул. „Княз Борис“ № 71, офис 2, на осн. чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата **1 245 лв.** – разноси за исковото производство пред САС.

Решението в частта относно иска по чл. 95б, ал. 1, т. 2 ЗАПСП подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Решението в останалата част не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____